

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ УКРАЇНСЬКОЇ Й ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА ЖУРНАЛІСТИКИ
КАФЕДРА АНГЛІЙСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА ПРИКЛАДНОЇ ЛІНГВІСТИКИ

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри англійської філології
та прикладної лінгвістики
протокол № 2 від 7 вересня 2020 р.
в.о. завідувачки кафедри
 Юлія ГЛАВАЦЬКА

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ
ТЕОРІЯ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Освітня програма «Філологія (прикладна лінгвістика)»
Спеціальність 035 Філологія
Спеціалізація 035.10 Філологія (прикладна лінгвістика)
Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Херсон 2020

Назва освітньої компоненти	Теорія міжкультурної комунікації
Тип курсу	вибіркова компонента
Ступінь вищої освіти	другий (магістерський)
Кількість кредитів/годин	3 кредити / 90 годин
Семестр	III
Викладач	
Посилання на сайт	http://www.kspu.edu/About/Faculty/IForeignPhilology/ChairEnglTranslation.aspx
Контактний тел.	(0552)326758
E-mail викладача:	intertransstudies@gmail.com
Графік консультацій	кожного четверга

- 1. Анотація до курсу:** навчальна дисципліна розрахована на години лекційних і практичних занять з метою обговорення загальної характеристики системи сучасних лінгвістичних, прагмалінгвістичних і соціокультурних знань про структуру, закономірності та явища мовної комунікації.
- 2. Мета та цілі курсу:** ознайомлення студентів з комунікативними та когнітивними засадами вивчення комунікації; комунікацією як взаємодією мовленнєвих «свідомостей», когнітивною базою мовної комунікації та кореляцією національної картини світу й мови; усвідомлення сутності комунікативних процесів, оволодіння знаннями щодо комунікації та її видів, міжкультурних об'єктів, культурного шоку, мовних одиниць, що зберігають культурну інформацію.
- 3. Компетентності та програмні результати навчання:**

ІК. Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в галузі лінгвістики та інформаційних технологій в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

ЗК-1. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК-2. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК-5. Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК-9. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ФК-7. Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.

ФК-8. Усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів мови для досягнення запланованого прагматичного результату.

ПРН-1. Оцінювати власну навчальну та професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.

ПРН-5. Знаходити оптимальні шляхи ефективної взаємодії у професійному колективі та з представниками інших професійних груп різного рівня.

ПРН-6. Застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації.

ПРН-7. Аналізувати, порівнювати і класифікувати різні напрями і школи в лінгвістиці.

ПРН-10. Збирати й систематизувати мовні, мовленнєві факти, інтерпретувати й перекладати тексти різних стилів і жанрів

ПРН-13. Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власну точку зору на них та її обґрунтування як фахівцем, так і широкому загалу.

4. Обсяг курсу на поточний навчальний рік

Кількість годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
3 кредити / 90 годин	16	14	60

5. Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Обов'язковий/ вибірковий
3-й	Спеціальність 035 Філологія Спеціалізація 035.10 Філологія (Прикладна лінгвістика)	2-й М	вибірковий

6. Технічне й програмне забезпечення/обладнання: ноутбук, проектор

7. Політика курсу: відвідування лекційних і практичних занять (неприпустимість пропусків, запізнь); правила поведінки на заняттях (активна участь, виконання необхідного мінімуму навчальної роботи, відключення телефонів); підкріплення відповіді на питання практичного заняття прикладами з наукових доробків вітчизняних і закордонних учених.

При організації освітнього процесу в Херсонському державному університеті здобувачі вищої освіти та викладачі діють відповідно до: Положення про самостійну роботу студентів (<http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/DMethodics/EduProcess.aspx>); Положення про організацію освітнього процесу (<http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/DMethodics/EduProcess.aspx>); Положення про проведення практики студентів (<http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/DMethodics/EduProcess.aspx>); Положення про порядок оцінювання знань студентів (<http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/DMethodics/EduProcess.aspx>); Положення про академічну доброчесність (<http://www.kspu.edu/Information/Academicintegrity.aspx>); Положення про кваліфікаційну роботу (проект) студента (<http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/DMethodics/EduProcess.aspx>); Положення про внутрішнє забезпечення якості освіти (<http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/QAssurance.aspx>); Положення про порядок і умови обрання освітніх компонент/навчальних дисциплін за вибором здобувачами вищої освіти (<http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/DMethodics/EduProcess.aspx>); Порядок оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХДУ (наказ №803-Д від 07.09.2020) <http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/QAssurance.aspx>

8. Схема курсу

Тиждень, дата, години	Тема, план, кількість годин (аудиторної та самостійної)	Форма навчального заняття	Список рекомендованих джерел (за нумерацією розділу 10)	Завдання	Максимальна кількість балів
Модуль 1. Мова та культура. Лінгвістичний аспект мовної комунікації					
Тиждень А http://www.kspu.edu/forstudent/schedule.aspx 8 годин (аудиторної роботи)	Тема 1: Комунікація та її види План: 1. Комунікація як взаємодія «свідомостей, які розмовляють». 2. Міжособистісна комунікація. 3. Особистісні чинники комунікації. 4. Культура. Взаємодія культур. (2 години аудиторної роботи)	лекція	Ос. 1,3,4 Дод. 24,29	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал, підкріплюючи відповіді ілюстративним матеріалом.	2 бали (присутність+на явність лекції)
	Тема 2: Теоретичні та методологічні основи міжкультурної комунікації. План 1. Методи вивчення культурних систем та міжкультурної комунікації. 2. Основні теорії міжкультурної комунікації. (2 години аудиторної роботи)	лекція	Ос. 3,6,8,12 Дод. 19	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал, підкріплюючи відповіді ілюстративним матеріалом.	2 бали (присутність+на явність лекції)
	Тема 3: Проблеми чужеродності культури та етноцентризм. План 1. Природа та сутність понять «свій» та «чужий». 2. Сутність етноцентризму та його роль у міжкультурній комунікації. 3. Сутність та формування культурної ідентичності. (2 години аудиторної роботи)	лекція	Ос. 7 Дод. 19,24,26	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал, підкріплюючи відповіді ілюстративним матеріалом.	2 бали (присутність+на явність лекції)

	<p>Тема 4: Семіотика комунікації.</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Знакова теорія. 2. Знак і система знаків. 3. Семантика і прагматика. <p>(2 години аудиторної роботи)</p>	лекція	Ос. 3,4,5,8,12,15 Дод. 25	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал, підкріплюючи відповіді ілюстративним матеріалом.	2 бали (присутність+на явність лекції)
<p>Тиждень Б</p> <p>http://www.kspu.edu/forstudent/schedule.aspx</p> <p>6 годин (аудиторної роботи)</p> <p>30 годин (самостійної роботи)</p>	<p>Тема 1: Комунікація та її види</p> <p>План:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Комунікація як взаємодія «свідомостей, які розмовляють». 2. Міжособистісна комунікація. 3. Особистісні чинники комунікації. 4. Культура. Взаємодія культур. <p>(2 години аудиторної роботи)</p>	практичне заняття	Ос. 1,3,4 Дод. 24,29	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал, підкріплюючи відповіді ілюстративним матеріалом.	4 бали (відповідь)
	<p>Тема 1: Комунікація та її види</p> <p>(6 години самостійної роботи)</p>	самостійна робота	Ос. 1,3,4 Дод. 24	<ul style="list-style-type: none"> - Підготувати доповідь за темою «Взаємозв'язок мови та культури». - Підготувати доповідь за темою «Свідомість та мовна картина світу». - Підготувати доповідь за темою «Мовна та когнітивна свідомість». - Підготувати доповідь за темою «Мовна особистість». 	4 бали (виконання усіх видів завдань) 1 бал за виконання кожного виду роботи
	<p>Тема 2: Теоретичні та методологічні основи міжкультурної комунікації.</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Методи вивчення культурних систем та міжкультурної комунікації. 2. Основні теорії міжкультурної комунікації. <p>(2 години аудиторної роботи)</p>	практичне заняття	Ос. 3,6,8,12 Дод. 19	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал, підкріплюючи відповіді ілюстративним матеріалом.	4 бали (відповідь)

	<p>Тема 2: Теоретичні та методологічні основи міжкультурної комунікації. (8 години самостійної роботи)</p>	самостійна робота	Ос. 3,6,8,12 Дод. 19	<ul style="list-style-type: none"> - Підготувати доповідь за темою «Виникнення комунікативної діяльності». Підготувати доповідь за темою «Інкультурація та соціологізація». - Підготувати доповідь за темою «Соціокультурна комунікація та субкультури». - Написати реферат на тему: «Теоретичні та методологічні засади міжкультурної комунікації». - Написати реферат на тему: «Основні теорії та аксіоми міжкультурної комунікації». 	<p>4 бали (виконання усіх видів завдань) 1 бал за виконання кожного виду роботи</p>
	<p>Тема 3: Проблеми чужеродності культури та етноцентризм. План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Природа та сутність понять «свій» та «чужий». 2. Сутність етноцентризму та його роль у міжкультурній комунікації. 3. Сутність та формування культурної ідентичності. <p>(2 години аудиторної роботи)</p>	практичне заняття	Ос. 7 Дод. 17,19,24,26	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал, підкріплюючи відповіді ілюстративним матеріалом.	4 бали (відповідь)
	<p>Тема 3: Проблеми чужеродності культури та етноцентризм (8 години самостійної роботи)</p>	самостійна робота	Ос. 7 Дод. 17,19,24,26	<ul style="list-style-type: none"> - Написати реферат на тему: «Подвійна функція культурної ідентичності». - Написати реферат на тему: ««Свій» та «чужий» простір у системі сучасної наукової парадигми» / 	<p>4 бали (виконання усіх видів завдань) 2 бали виконання кожного виду роботи</p>

				«Особливості «свої» та «чужої» культури»	
	Тема 4: Семіотика комунікації. (8 години самостійної роботи)	самостійна робота	Ос. 3,4,5,8,12,15 Дод. 25	<p>- Проаналізуйте з семіотичної точки зору думку власника автомобіля: John: У даний час я їжджу на Commodore. Це нічого вам не говорить, оскільки це всього лише шестициліндрова машина. Мій улюблений автомобіль був мій Falcon (досл. "Сокіл"), з двигуном Cleveland 302. У нього дуже насичений, що викликає задоволення, басовий гул – з тих звуків, які не просто чуєш, але і відчуваєш. І це говорило багато про автомобіль, про його потужності, про поїздки на ньому (усна відповідь).</p> <p>- Відомий дослідник з Великобританії, Деніел Чендлер (Daniel Chandler), вважає, що семіотика допомагає глибше зрозуміти буденність, то, з чим ми зазвичай звикаємо і про що зазвичай не говоримо, сприймаємо як даність. Вона допомагає нам, зокрема, задуматися про відсутність, про ті речі, відсутність яких значима для нас. Вона також</p>	4 бали (виконання усіх видів завдань) 1 бал за виконання кожного виду роботи

допомагає нам зрозуміти, що ми живемо серед умовностей, що, наприклад, новини або фотографії, не є відображенням світу, а способом побудови певної картини світу. Наведіть свої власні приклади знакового аналізу предметів і подій, текстів і зображень (усна відповідь).

- Проаналізуйте назву магазину: *Second Hand Люкс*. Можливо, корисно нагадати інтертекст з Булгакова: осетрина буває тільки першої свіжості. Яку систему назв можна побудувати, виходячи з цього? Які зрушення в плані змісту відбулися після запозичення системи *Second Hand* в комунікативному середовищі української торгівлі? (усна відповідь).

- Проаналізуйте комунікативну поведінку політичного діяча на прикладі відеофрагменту (звичайне інтерв'ю або ток-шоу, передвиборна або кризова ситуація). Які типові характеристики комунікативної особистості виходять на

				перший план в нестандартній ситуації? (реферат).	
Модуль 2. Лінгвокогнітивний аспект мовної комунікації					
Тиждень А http://www.kspu.edu/forstudent/schedule.aspx 8 годин (аудиторної роботи)	Тема 1: Вербальна та невербальна комунікація План 1. Особливості невербальної комунікації. 2. Структура мовленнєвої комунікації. 3. Успішність комунікації та комунікативні навички. (2 години аудиторної роботи)	лекція	Ос.4,5,6,15 Дод. 20	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал, підкріплюючи відповіді ілюстративним матеріалом.	2 бал (присутність+на явність лекції)
	Тема 2: Сутність та форми міжкультурної комунікації План 1. Типи комунікацій, відмінних від вербальних. 2. Поза, зовнішність, жести. 3. Паравербальні комунікації. (2 години аудиторної роботи)	лекція	Ос. 4,6,12,13 Дод.24	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал, підкріплюючи відповіді ілюстративним матеріалом.	2 бал (присутність+на явність лекції)
	Тема 3: Міжкультурні бар'єри та конфлікти. Поняття культурного шоку План 1. Мовні бар'єри у міжкультурній комунікації. Бар'єри у невербальній комунікації. 2. Стереотипи. 3. Культурний шок. (2 години аудиторної роботи)	лекція	Ос. 1,4,5 Дод. 19	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал, підкріплюючи відповіді ілюстративним матеріалом.	2 бал (присутність+на явність лекції)
	Тема 4: Когнітивні аспекти міжкультурної комунікації План 1. Вплив культури на сприйняття. 2. Розуміння спілкування. 3. Мисленнєві процеси та культура. 4. Проблема прецедентності. (2 години аудиторної роботи)	лекція	Ос. 8,10,13 Дод. 16	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал, підкріплюючи відповіді ілюстративним матеріалом.	2 бал (присутність+на явність лекції)

<p>Тиждень Б http://www.kspu.edu/forstudent/schedule.aspx 8 годин (аудиторної роботи) 30 годин (самостійної роботи)</p>	<p>Тема 1: Вербальна та невербальна комунікація План 1. Особливості невербальної комунікації. 2. Структура мовленнєвої комунікації. 3. Успішність комунікації та комунікативні навички. (2 години аудиторної роботи)</p>	<p>практичне заняття</p>	<p>Ос.4,5,6,15 Дод. 20</p>	<p>Самостійно опрацювати теоретичний матеріал, підкріплюючи відповіді ілюстративним матеріалом.</p>	<p>4 бали (відповідь)</p>
	<p>Тема 1: Вербальна та невербальна комунікація (6 години самостійної роботи)</p>	<p>самостійна робота</p>	<p>Ос.4,5,6,15 Дод. 20</p>	<p>- Підготувати доповідь на тему «Значення мовної комунікації для обраної вами професії». - Поясніть, які види комунікацій ви знаєте? Що включають поняття "вербальні комунікації", "невербальні комунікації", "паравербальні комунікації"? (усна відповідь). - Яка частка невербальних комунікацій в обов'язі спілкування людини? Як ви оціните їх роль при передачі чуттєвої інформації? (усна відповідь). - Що таке сфера індивідуального простору? Чому мистецтво правильних дотиків вважається найбільш складним в міжкультурній комунікації? (усна відповідь).</p>	<p>5 балів (виконання усіх видів завдань) 1 бал за виконання кожного виду роботи 2 бали (реферат)</p>

				- Підготувати реферат на будь-яку тему в межах тематики.	
	<p>Тема 2: Сутність та форми міжкультурної комунікації</p> <p>План</p> <p>1. Типи комунікацій, відмінних від вербальних.</p> <p>2. Поза, зовнішність, жести.</p> <p>3. Паравербальні комунікації.</p> <p>(2 години аудиторної роботи)</p>	практичне заняття	Ос. 4,6,12,13 Дод.24	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал, підкріплюючи відповіді ілюстративним матеріалом.	4 бали (відповідь)
	<p>Тема 2: Сутність та форми міжкультурної комунікації</p> <p>(4 години самостійної роботи)</p>	самостійна робота	Ос. 4,6,12,13 Дод.24	<ul style="list-style-type: none"> - Скласти план з цитат до теми “Мовленнєва комунікація в житті людини”, використавши як опорні моменти відомі прислів'я та приказки. Подумайте, в якому порядку варто розташувати ці вислови (реферат). - Невербальні засоби спілкування (реферат). - Проксемічні особливості невербального спілкування (доповідь). - Візуальний контакт (доповідь). 	4 бали (виконання усіх видів завдань) 1 бал за виконання кожного виду роботи 2 бали (реферат)
	<p>Тема 3: Міжкультурні бар'єри та конфлікти. Поняття культурного шоку</p> <p>План</p> <p>1. Мовні бар'єри у міжкультурній комунікації.</p> <p>Бар'єри у невербальній комунікації.</p> <p>2. Стереотипи.</p> <p>3. Культурний шок.</p> <p>(2 години аудиторної роботи)</p>	практичне заняття	Ос. 1,4,5 Дод. 19	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал, підкріплюючи відповіді ілюстративним матеріалом.	4 бали (відповідь) 2 бали (реферат)

	Тема 3: Міжкультурні бар'єри та конфлікти. Поняття культурного шоку (6 години самостійної роботи)	самостійна робота	Ос. 1,4,5 Дод. 19	<ul style="list-style-type: none"> - Види комунікативних бар'єрів: вербальні та невербальні (доповідь). - Формування навичок у міжкультурній діловій комунікації (доповідь). - Подолання комунікативних бар'єрів / Комунікативний бар'єр у міжкультурній комунікації (реферат). - Поняття та сутність забобонів. Механізми формування забобонів. Типи забобонів (доповідь). 	4 бали (виконання усіх видів завдань) 1 бал за виконання кожного виду роботи 2 бали (реферат)
	Тема 4: Когнітивні аспекти міжкультурної комунікації План 1. Вплив культури на сприйняття. 2. Розуміння спілкування. 3. Мисленнєві процеси та культура. 4. Проблема прецедентності. (2 години аудиторної роботи)	практичне заняття	Ос. 8,10,13 Дод. 16	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал, підкріплюючи відповіді ілюстративним матеріалом.	4 бали (відповідь) 1 бал (реферат)
	Тема 4: Когнітивні аспекти міжкультурної комунікації (4 години самостійної роботи)	самостійна робота	Ос. 8,10,13 Дод. 16	<ul style="list-style-type: none"> - Міжкультурна комунікація в діалозі культур / Міжкультурна комунікація в міжнародному бізнесі (доповідь). - Мовна когніція як складова процесу творення життєвого світу людини (реферат). 	4 бали (виконання усіх видів завдань) 2 бали за виконання кожного виду роботи 2 бали (реферат)
	Тема 5: Мовні одиниці, що зберігають культурну інформацію План 1. Прецедентні імена.	самостійна робота	Ос. 2,10 Дод. 17,24,27	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал, підкріплюючи відповіді	4 бали (відповідь) 2 бали (реферат)

	2. Абстрактні імена та ключові концепти національної культури. 3. Фразеологізми. 4. Прецедентні висловлювання. (6 години аудиторної роботи)			ілюстративним матеріалом.	
	Тема 5: Мовні одиниці, що зберігають культурну інформацію (4 годин самостійної роботи)	самостійна робота	Ос. 2,10 Дод. 17,24,27	<ul style="list-style-type: none"> - Наведіть приклади фразеологізмів, складниками яких є частини тіла людини та назви тварин. Виявіть, еталонними носіями яких характеристик є тварини в англійських та німецьких фразеологізмах (усна відповідь). - Проаналізуйте наведені прецедентні висловлювання у відповідності з трьома рівнями значень висловлювання: поверхового, глибинного та системного смислів. - Класифікуйте прецедентні висловлювання за типами трансформації – заміщення, усічення, контамінація, додавання (конспект). - Підготувати доповідь на тему «Прецедентні тексти у мовній комунікації». 	4 бали (виконання усіх видів завдань) 1 бал за виконання кожного виду роботи 2 бали (реферат)

9. Система оцінювання та вимоги: участь у роботі впродовж семестру/ диф. залік: 100 балів

Модуль 1. Мова та культура. Лінгвістичний аспект мовної комунікації: 36 балів

Модуль 2. Модуль 2. Лінгвокогнітивний аспект мовної комунікації: 64 бали

Критерії

Вид контролю: поточний.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю студентів, усне опитування, реферат.

Під час роботи у руслі першого модуля студент може отримати максимум 36 балів за умов виконання усіх заявлених вище вимог.

Під час роботи у руслі другого модуля студент може отримати максимум 64 бали за умов виконання усіх заявлених вище вимог.

Загалом – це 100 балів.

Контроль знань і умінь студентів (поточний і підсумковий) з дисципліни «Теорія міжкультурної комунікації» здійснюється згідно з кредитно-трансферною системою організації освітнього процесу. Рейтинг студента із засвоєння дисципліни визначається за 100 бальною шкалою. Він складається з рейтингу з навчальної роботи, для оцінювання якої призначається 100 балів.

Підсумкова (загальна оцінка) курсу навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове засвоєння теоретичного матеріалу.

Вид контролю: підсумковий.

Форма контролю: диф. залік.

Залік (100 балів)

Критерії оцінювання заліку (усна форма контролю)

А (зараховано) 90-100	Студент добре володіє інформацією щодо ключових дефініцій: основних теорій міжкультурної комунікації, комунікації, її видів, вербальної, невербальної, паракомунікації, когнітивно-комунікативної парадигми знань; вміє оперувати базовими поняттями під час проведення дискусії на практичних заняттях; використовує придбані теоретичні знання при виконанні завдань практичної спрямованості; вміє робити аналіз наукових статей, зорієнтованих на дослідження особливостей та специфіки національної культури. Не допускає помилок в усній та писемній формах мовлення. Володіє такими загальнонавчальними вміннями, як робота з довідковою літературою та словниками. Вміє правильно використовувати наукові знання в усіх видах мовленнєвої діяльності. Виконав усі завдання самостійного блоку, які передбачено робочою програмою та силабусом.
В (зараховано) 82-89	Студент володіє теоретичним матеріалом повністю, застосовує практичні навички під час дискусії, вирішує комунікативні задачі, з'ясовує закономірності реалізації англomовного матеріалу в мовленні різних ситуацій спілкування, але може допустити неточності в формулюванні, незначні мовленнєві помилки в наведених прикладах (до 6). Студент не виконав 10 % завдань самостійного блоку.
С (зараховано) 74-81	Студент знає програмний матеріал повністю, має теоретичні та практичні навички усіх рівнів мови, але не вміє самостійно мислити, аналізувати наукові джерела, не може зробити свій власний висновок, не користувався додатковими джерелами під час підготовки до практичних занять. Несвоєчасно виконав завдання, передбачені модулем самостійної роботи (до 20 %).
Д (зараховано) 64-73	Студент знає основні теми курсу, має уявлення про структуру мови, проблематику міжкультурної комунікації, але його знання мають узагальнений характер, іноді непідкріплені прикладами, не вміє використовувати теоретичні знання в мовленні. Має прогалини в теоретичному курсі та практичних вміннях. Несвоєчасно виконав завдання, передбачені модулем самостійної роботи (до 30%).
Е (зараховано) 60-63	Студент має фрагментарні знання з усього курсу. Не володіє термінологією, оскільки понятійний апарат не сформований. Не вміє викласти програмний матеріал. Мова невизражена, обмежена, бідна, словниковий запас не дає змогу оформити ідею. Практичні навички на рівні розпізнавання. Завдання, передбачені модулем самостійної роботи, виконані на 35 %.

FX (не зараховано) з можливістю повторного складання 35-59	Не виконав завдань модулю самостійної роботи. Був відсутнім на лекційних та практичних заняттях.
F (не зараховано) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни 1-34	Студент повністю не знає програмного матеріалу, не працював в аудиторії з викладачем, не виконав модуль самостійної роботи.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ І ВМІНЬ СТУДЕНТІВ ЩОДО НАПИСАННЯ РЕФЕРАТУ

Деякі завдання у форматі написання реферату оцінюються в 2 або 1 бал

2/1	Реферат є адекватним за змістом переказом первинного тексту. Реферат відображає головну інформацію першоджерела. Реферат характеризується інформативністю, об'єктивно передає інформацію, відрізняється повнотою викладу, а також коректно оцінює матеріал, що міститься в першоджерелі. У вступі обґрунтовується вибір теми, її актуальність, визначається ціль, розкривається проблематика обраної теми. Також у вступі наведені вихідні дані тексту, що реферується (назва, де опублікована, у якому році), відомості про автора (ПП, спеціальність, учений ступінь, учене звання). Основна частина містить у собі зміст тексту, що реферується, приводяться основні тези, вони аргументуються. Робиться загальний висновок по проблемі, заявленій у рефераті. Список використаних джерел (не менш 5 джерел).
1,5/0,9	Реферат містить у собі точний переказ основної інформації без перекручувань і суб'єктивних оцінок, проте в основних структурних елементах реферату спостерігаються неточності (наприклад, не коректно оформлений список використаних джерел).
1/0,8	Усі питання, пов'язані з оформленням реферату, виконані, проте є неточності в оформленні використаних джерел, спостерігаються технічні та стилістичні недоліки.
0,8/0,7	Зміст реферату не викладений від імені автора; мета реферату не чітко сформульована та неточно відображає суть досліджуваної проблеми; зміст реферату не вповні відповідає темі завдання та не відображає стан проблеми. Робота не містить узагальнених висновків. Неточності в оформленні використаних джерел, спостерігаються технічні та стилістичні недоліки.
0,7/0,6	Структура реферату не відповідає стандарту, мета та завдання переплутані та не відповідають заявленій темі. Відсутні мікрвисновки та загальні висновки. Список використаних джерел налічує «застарілі» посилання.
0/0	Оформлення реферату не відповідає вимогам, проблема не розкрита, не наведені приклади, багато технічних і стильових недоречностей. Реферат не поданий на перевірку своєчасно

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ І ВМІНЬ СТУДЕНТІВ

(УСНА ВІДПОВІДЬ НА ПРАКТИЧНОМУ ЗАНЯТТІ / ДОПОВІДЬ)

4 бали	Студент правильно, повно, чітко і логічно висвітлює сутність питання; бездоганно апелює до термінів і дефініцій (до 5); наводить приклади; орієнтується в особливостях розвитку комунікації; може порівняти різні погляди на проблему; додає власне підготовлену інформацію, яку не було висвітлено на лекційному занятті, ілюструє її прикладами.
3,5 бали	Студент правильно і повно, інколи з деякою неточністю та за допомогою пояснювальних питань висвітлює сутність проблеми; зазначає сутність термінів і дефініцій, проте припускаючи неточності та наводить до 4 термінів; наводить приклади, проте не чітко володіє джерелом інформації; орієнтується в особливостях розвитку комунікації, проте допускає певні неточності у порівнянні лінгвальних і екстралінгвальних чинників, які вплинули на її розвиток; додає власне підготовлену інформацію, яку не було висвітлено на лекційному занятті, проте не ілюструє її прикладами.
3 бали	Студент не повно, неточно висвітлює сутність проблеми; зазначає сутність термінів і дефініцій, проте припускаючи неточності та наводить до 3 термінів; наводить приклади, проте не чітко володіє джерелом інформації; орієнтується в особливостях розвитку того чи того мовного явища у той чи той період розвитку теорій комунікації, не може порівняти лінгвальні (екстралінгвальні чинники), які вплинули на розвиток комунікацій у певні періоди; не може прокоментувати зміни, які відбулися у певний період розвитку; не додає власне підготовлену інформацію, яку не було висвітлено на лекційному занятті.
2,5 бали	Студент не коректно висвітлює сутність проблеми; не зазначає сутність термінів і дефініцій (до 2 термінів); наводить недостатню кількість прикладів, не чітко володіє джерелом інформації; орієнтується в особливостях розвитку теорій мовних комунікацій у той чи той період розвитку мови, не наводить жодних прикладів порівнянь чинників, які вплинули на генезу теорій комунікації; не коментує про стан змін; не додає власне підготовлену інформацію, яку не було висвітлено на лекційному занятті.
2 бали	Студент лише дотримується тезисів лекційного матеріалу; не активний щодо використання термінів і дефініцій (1); не посилається на ілюстрації мовного матеріалу сучасних вітчизняних і закордонних досліджень.
0	Студент не готовий висвітлити сутність питання.

**КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ І ВМІНЬ СТУДЕНТІВ
(КОНСПЕКТ)**

1	Студент правильно, повно, чітко і логічно висвітлює сутність питання; бездоганно апелює до термінів і дефініцій (до 10); наводить приклади з наукових джерел; здійснює відповідні класифікації; аналізує мовні явища; надає ґрунтовні відповіді; активно працює зі словниками (культурологічними, тлумачними тощо).
0,9	Студент правильно і повно, інколи з деякою неточністю висвітлює сутність проблеми; зазначає сутність термінів і дефініцій, проте припускаючи неточності та наводить до 8 термінів; наводить приклади з наукових джерел, проте не чітко володіє джерелом інформації; орієнтується в різних таксономіях того чи того мовного явища, аналізує мовні явища, проте не зазначає ППП науковців, які опікуються проблематикою дослідження; активно працює зі словниками (культурологічними, тлумачними тощо).
0,8	Студент не повно, неточно висвітлює сутність проблеми; зазначає сутність термінів і дефініцій, проте припускаючи неточності та наводить до 6 термінів; наводить приклади з наукових джерел, проте не чітко володіє джерелом інформації; не точно орієнтується в різних класифікаціях того чи того мовного явища, не зазначаючи ППП науковців, які опікуються проблематикою дослідження; працює зі словниками, проте не коментує словникові статті.
0,7	Студент не коректно висвітлює сутність проблеми; не зазначає сутність термінів і дефініцій (до 4 термінів); наводить недостатню кількість прикладів із наукових джерел, не чітко володіє джерелом інформації; не точно орієнтується в різних класифікаціях

	того чи того мовного явища, не зазначаючи ППП науковців, які опікуються проблематикою дослідження; не працює зі словниками, тому й не володіє термінологією.
0,6	Конспект базується лише на тезисах окремих (1-2) джерел; відсутність посилань на сучасні наукові дослідження; непоінформованість ілюстраціями проектів, у межах яких висвітлювалося те чи те явище мовної (невербальної) комунікації; немає посилань на науковців різних наукових напрямів (вітчизняних і закордонних).
0	Студент не надав відповідь у форматі конспекту.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ І ВМІНЬ СТУДЕНТІВ (УСНА ВІДПОВІДЬ ЯК ФОРМАТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ)

Деякі завдання у цьому форматі оцінюються максимально в 2 або 1 бали

2/1	Студент правильно, повно, чітко і логічно висвітлює сутність питання; бездоганно апелює до термінів і дефініцій (до 5); наводить приклади; орієнтується в особливостях розвитку комунікації; може порівняти різні погляди на проблему; додає власне підготовлену інформацію, яку не було висвітлено на лекційному занятті, ілюструє її прикладами.
1,5/0,9	Студент правильно і повно, інколи з деякою неточністю та за допомогою пояснювальних питань висвітлює сутність проблеми; зазначає сутність термінів і дефініцій, проте припускаючи неточності та наводить до 4 термінів; наводить приклади, проте не чітко володіє джерелом інформації; орієнтується в особливостях розвитку комунікації, проте допускає певні неточності у порівнянні лінгвальних і екстралінгвальних чинників, які вплинули на її розвиток; додає власне підготовлену інформацію, яку не було висвітлено на лекційному занятті, проте не ілюструє її прикладами.
1/0,8	Студент не повно, неточно висвітлює сутність проблеми; зазначає сутність термінів і дефініцій, проте припускаючи неточності та наводить до 3 термінів; наводить приклади, проте не чітко володіє джерелом інформації; орієнтується в особливостях розвитку того чи того мовного явища у той чи той період розвитку теорій комунікації, не може порівняти лінгвальні (екстралінгвальні чинники), які вплинули на розвиток комунікацій у певні періоди; не може прокоментувати зміни, які відбулися у певний період розвитку; не додає власне підготовлену інформацію, яку не було висвітлено на лекційному занятті.
0,8/0,7	Студент не коректно висвітлює сутність проблеми; не зазначає сутність термінів і дефініцій (до 2 термінів); наводить недостатню кількість прикладів, не чітко володіє джерелом інформації; орієнтується в особливостях розвитку теорій мовних комунікацій у той чи той період розвитку мови, не наводить жодних прикладів порівнянь чинників, які вплинули на генезу теорій комунікації; не коментує про стан змін; не додає власне підготовлену інформацію, яку не було висвітлено на лекційному занятті.
0,7/0,6	Студент лише дотримується тезисів лекційного матеріалу; не активний щодо використання термінів і дефініцій (1); не посилається на ілюстрації мовного матеріалу сучасних вітчизняних і закордонних досліджень.
0/0	Студент не готовий висвітлити сутність питання.

10. Список рекомендованих джерел (наскрізна нумерація)

Основна література

1. Бацевич Ф.С. Атмосфера спілкування: спроба психолінгвістичного дослідження. *Мовознавство*. 2002. № 4-5. С. 26–33.
2. Воробйова Т.В. Семантика прецедентних імен: національно-культурний компонент. *Мова і культура*. К. : Видавничий дім Дмитра Бураго. 2003. Вип. 6. С. 119–127.

3. Грушевицкая Т.Г., Попов В.Д., Садовин А.П. Основы межкультурной коммуникации: учебник для вузов. М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2003. 352 с.
4. Гудков Д. Теория и практика межкультурной коммуникации. М. : ИТДГК “Гнозис”, 2003. 288 с.
5. Дейк Т.А. ван. Язык. Познание. Коммуникация: сборник работ. М. : Прогресс, 1989. 310 с.
6. Димитренко Л.В. Матеріали з навчального курсу “Основи теорії мовної комунікації” для студентів 1 курсу спеціальності “Філологія. Перекладач” Інституту іноземної філології. Херсон : ХДУ, 2006. 20 с.
7. Донец П.Н. К вопросу об исследовательской единице межкультурной коммуникации. *Вопросы языкознания*. 2004. №6. С. 93–100.
8. Косенко Ю.В. Основы теорії мовної комунікації: навчальний посібник. Суми: Сумський державний університет, 2011. 187 с.
9. Пелех Л.Р. Особливості підходів до перекладу в рамках міжкультурної комунікації. URL: https://seanewdim.com/uploads/3/4/5/1/34511564/L_pelekh_the_peculiarities.
10. Ребрій О.В., Ташенко Г.В. Прецедентні імена як проблема художнього перекладу. URL: <https://periodicals.karazin.ua/foreignphilology/article/view/5370>.
11. Риженко М.А. Становлення й розвиток міжкультурної комунікації як науки в межах англомовного дискурсу. URL: file:///C:/Documents%20and%20Settings/Admin/Мои%20документы/Downloads/pssrtt_2010_25_39.pdf.
12. Селіванова О.О. Основы теорії мовної комунікації: підручник. Черкаси : Чабаненко Ю.А., 2011. 350 с.
13. Семенюк О.А., Паращук В.Ю. Основы теорії мовної комунікації: навчальний посібник. К. : Видавничий центр «Академія», 2010. 240 с.
14. Сниця Т.Є. Переклад у контексті міжкультурної комунікації. URL: file:///C:/Documents%20and%20Settings/Admin/Мои%20документы/Downloads/Vznu_fi_2014_1_39.pdf.
15. Yule G. *Pragmatics*. Oxford : Oxford University Press, 1999. 137 p.

Додаткова

16. Коммуникативный инвариант перевода в текстах различных жанров: сборник научных трудов. М., 2009. Вып. 343. 119 с.
17. Красных В.В. «Свой» среди «чужих»: миф или реальность? М. : Гнозис, 2003. 375 с.
18. Лотоцька О. Міжкультурні аспекти перекладу та їх роль в іноземномовній комунікації. URL: file:///C:/Documents%20and%20Settings/Admin/Мои%20документы/Downloads/Lototska_Oleksandra%20.pdf.
19. Матеріали І-ої Міжнародної науково-практичної конференції «Міжкультурна комунікація в науковому і освітньому просторі». Одеса, Українсько-німецький інститут Одеського національного політехнічного університету, 2020. 366 с.
20. Максимович О.В. Міжкультурна комунікація як предмет міждисциплінарного теоретизування. URL: <https://periodicals.karazin.ua/ssms/article/view/9850/9373>.
21. Попова Е.А. Художественный текст в процессе литературной коммуникации. *Русский язык в школе*. 2002. №6. С. 68–73.
22. Тарасова И.П. Структура смысла и структура личности коммуниканта. *Вопросы языкознания*. 1992. №4. С. 103–110.
23. Ушакова Т.Н. Речь человека в общении. М. : Наука, 2009. 193 с.
24. Фалькова Е.Г. Межкультурная коммуникация в основных понятиях и определениях. Санкт-Петербург: факультет филологии и искусств СПбГУ, 2007. 77 с.
25. Чала Ю.П. Реалія і культурно маркований знак: термінологічні аспекти перекладознавства. *Наукові записки Кіровоградського державного педагогічного університету імені В. Винниченка*. Кіровоград : ТОВ «Імекс-ЛТД», 2010. Вип. 89 (1). С. 122–126.
26. Moore R. Ontogenetic Constraints on Grice's Theory of Communication. *Pragmatic Development in First Language Acquisition*. Philadelphia : John Benjamins, 2014. P. 87– 105.

Інтернет ресурси

27. <https://core.ac.uk/download/pdf/33686839.pdf>

28. https://kneu.edu.ua/userfiles/Department_of_International_Economics_and_manageme/Strategij.pdf
29. <http://chitalnya.nung.edu.ua/node/4055>